

1. Mennyi a pH az ekvivalenciapontban, ha ismeretlen koncentrációjú ecetsav minta $15,00 \text{ cm}^3$ -ét $0,08 \text{ M}$ NaOH-mérőoldattal titrálva a fogyás az ekvivalenciapontig $9,45 \text{ cm}^3$?

2. Hány g nátrium-acetátot kell adni $200,00 \text{ cm}^3$ $0,100 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú ecetsav-oldathoz, hogy a keletkezett pufferoldat pH-ja $5,500$ legyen? (a térfogatváltozást figyelmen kívül hagyjuk)

3. $50,0 \text{ cm}^3$ $0,200 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú maleinsav-oldatot (HOOC-CH=CH-COOH) $0,200 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú nátrium-hidroxid-oldattal titrálunk. Mennyi a pH a kiindulási oldatban, 70% , 100% , 200% és 250% -os titráltságnál?

4. Mennyi az alábbi oldatok pH-ja?

a) $10,0 \text{ cm}^3$ $0,200 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú sósavoldatot $250,0 \text{ cm}^3$ -re hígítunk

b) $100,0 \text{ cm}^3$ $0,100 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú ammónia-oldat és $30,0 \text{ cm}^3$ $0,200 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú sósavoldat elegyítésével kapott oldat

c) $50,0 \text{ cm}^3$ $1,00 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú NaH_2PO_4 -oldathoz $75,0 \text{ cm}^3$ $0,800 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú nátrium-hidroxid-oldatot adunk

d) $10,0 \text{ cm}^3$ $0,100 \text{ mol/dm}^3$ etilén-diammin-oldathoz $8,00 \text{ cm}^3$ $0,125 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú sósavoldatot adunk

e) $0,500$ tömeg%-os, $1,025 \text{ g/cm}^3$ sűrűségű nátrium-hidroxid-oldat

5. Nátrium-kloriddal szennyezett benzoésav ($\text{C}_6\text{H}_5\text{-COOH}$) tömeg%-os összetételét az alábbi módon határoztuk meg: $2,870 \text{ g}$ szilárd keverékből $100,0 \text{ cm}^3$ oldatot készítettünk, és $10,0 \text{ cm}^3$ -es részleteit megtitráltuk $0,1865 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú nátrium-hidroxid-oldattal. Az átlagfogyás: $10,72 \text{ cm}^3$ volt.

a) Mi volt a keverék tömeg%-os összetétele?

b) Mennyi volt a lombikban készített oldat pH-ja?

c) Mennyi volt a titrált minta pH-ja az ekvivalenciapontban?

d) Melyik indikátort használhattuk a titráláshoz az alábbiak közül (zárójelben az átcsapási tartományt jelöltük):

dimetil-sárga (2,9-4,0) brómkrezolzöld (3,8-5,4) brómtimolkék (6,0-7,6) neutrálvörös (6,8-8,0) timolkék (8,0-9,6)

6. A gyomorpanaszokkal küszködő hallgató $2,00 \text{ g}$ szódadikarbonát (nátrium-hidrogén-karbonát) feloldott $2,00 \text{ dl}$ ($200,0 \text{ cm}^3$) vízben, és megitta (a térfogatváltozástól eltekintünk).

a) Milyen pH-jú oldatot ivott a hallgató?

b) Mennyi lett a pH a hallgató gyomrában, ha feltételezzük, hogy a gyomorsav $0,100 \text{ dm}^3$ $0,100 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú HCl-oldatnak megfelelő sósavat tartalmazott?

állandók: ecetsav: $K_s = 1,86 \cdot 10^{-5}$, benzoésav: $K_s = 6,30 \cdot 10^{-5}$, ammónia: $K_b = 1,75 \cdot 10^{-5}$, szénsav: $K_{s1} = 4,30 \cdot 10^{-7}$, $K_{s2} = 5,60 \cdot 10^{-11}$
foszforsav: $K_{s1} = 7,59 \cdot 10^{-3}$, $K_{s2} = 6,17 \cdot 10^{-8}$, $K_{s3} = 1,78 \cdot 10^{-12}$ maleinsav: $K_{s1} = 1,10 \cdot 10^{-2}$, $K_{s2} = 5,50 \cdot 10^{-7}$, etilén-diammin: $K_{b1} = 1,58 \cdot 10^{-4}$, $K_{b2} = 3,16 \cdot 10^{-8}$, **atomtömegek:** C: 12,0, H 1,00, O: 16,0, Na: 23,0, Cl: 35,5

Megoldások:

1. $c(\text{CH}_3\text{COOH}) = 3,092 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$, pH (ekvivalenciapont) = 8,61

2. $m = 9,65 \text{ g}$

3. kiindulás: pH = 1,380; 70% (puffer): pH = 2,33; 100% (amfolit) pH = 4,11;

200% (gyenge bázis, $c(\text{bázis}) = 0,0667 \text{ mol/dm}^3$), pH = 9,54; 250% (erős bázis, $c(\text{bázis}) = 0,0285 \text{ mol/dm}^3$), pH = 12,45

4. a) erős sav ($c(\text{sav}) = 0,0080 \text{ mol/dm}^3$, pH = 2,097

b) ($\text{NH}_3\text{-NH}_4\text{Cl}$ puffer), pH = 9,067

c) ($\text{HPO}_4^{2-} - \text{PO}_4^{3-}$ puffer), pH = 11,15

d) ($\text{NH}_3^+ - \text{CH}_2\text{CH}_2 - \text{NH}_2$ – amfolit) pH = 8,35

e) (erős bázis, $c(\text{bázis}) = 0,128 \text{ mol/dm}^3$, pH = 13,11

5. a) Keverékben: $m(\text{benzoésav}) = 2,440 \text{ g}$, $85,0$ tömeg%

b) $c(\text{benzoésav}) = 0,200 \text{ mol/dm}^3$ (gyenge sav), pH = 2,45

c) $c(\text{Na-benzoát}) = 0,0965 \text{ mol/dm}^3$ (gyenge bázis), pH = 8,593

d) timolkék

6. a) amfolit, pH = 8,31

b) $\text{H}_2\text{CO}_3\text{-HCO}_3^-$ puffer: pH = 6,506